

Granskning av delårsbokslut per 30 juni 2016

Vetlanda kommun

Innehåll

1. Sammanfattning	2
2. Inledning	3
2.1 Bakgrund.....	3
2.2 Granskningens syfte och omfattning	3
2.3 Metod.....	3
3. Rättvisande räkenskaper.....	4
3.1 Bokslutsprocessen	4
3.2 Noteringar avseende väsentliga balansposter.....	4
3.3 Resultatanalys.....	5
3.3 Bedömning.....	6
4. God ekonomisk hushållning	9
4.1 Finansiella mål	9
4.2 Mål för verksamheten.....	9
4.3 Bedömning.....	11

1. Sammanfattning

På uppdrag av de förtroendevalda revisorerna i Vetlanda kommun har EY granskat kommunens delårsbokslut för perioden 2016-01-01 – 2016-06-30. Granskningens och revisionsrapportens syfte är att vara en del av det underlag som revisorerna använder inför sitt ställningstagande i revisionsberättelsen vid räkenskapsårets slut.

Kommunallagen föreskriver att budgeten skall innehålla mål och riktlinjer för verksamheten samt finansiella mål som är av betydelse för en god ekonomisk hushållning. Dessa mål skall utvärderas i delårsrapporten och i årsredovisningen.

Granskningen av delårsrapporten är en översiktlig granskning och den är väsentligt begränsad i förhållande till en revision av årsbokslutet.

Syftet med revisorernas översiktliga granskning är att bedöma om:

- resultatet i delårsrapporten, som ska behandlas av kommunfullmäktige, är förenligt med de finansiella och verksamhetsmässiga mål som fullmäktige beslutat
- delårsrapporten ger en rättvisande bild av kommunens ekonomiska resultat och ställning

Granskningen utgår från den lämnade delårsrapporten och med utgångspunkt från den översiktliga granskningen har vi gjort nedanstående bedömningar/iakttagelser:

- Resultatet i årets delårsbokslut avviker väsentligt i jämförelse med föregående år. Avvikelserna finns både i verksamhetens nettokostnad och i skatteintäkterna. Trots det positiva resultatet i delårsbokslutet prognosticeras ett underskott uppgående till ca 20 mnkr. Tidigare år har resultatet avsevärt förbättrats under det andra delåret. Vår bedömning är att det finns ett antal osäkra faktorer i delårsbokslutet och prognosen för helåret 2016 kan vara osäker.
- Delårsrapporten är huvudsakligen upprättad i enlighet med de krav som finns i Lagen om kommunal redovisning, rekommendationer från Rådet för kommunal redovisning och fastställda bokslutsanvisningar. Det finns dock vissa avvikelser från gällande rekommendationer.
- Detta är första gången måluppfyllelse redovisas utifrån de nya målsektorerna och de nya fullmäktigemålen. Vi noterar att kommunen bedömer de fastställda fullmäktigemålen som delvis uppfyllda och att det likt tidigare år, är många nämndmål som är pågående. Det finns nämndspecifika mål som är formulerade på ett sätt som gör att mätbarheten och bedömning av måluppfyllelsen kan bli svår och otydlig. Det finns även en otydlighet gällande vilken betydelse måluppfyllelsen av de nämndspecifika målen har när bedömning av måluppfyllelse för fullmäktigemålen görs enligt budgeten.
- Vår bedömning är de finansiella målen inte är uppfyllda per den 30 juni 2016. Kommunen prognosticeras ett underskott för helåret 2016 och bedömningen av det ekonomiska läget för resterande del av året är osäker och svårbedömd vilket resulterar i att de finansiella målen bedöms som svåra att uppnå per 31 december 2016.
- Vi delar kommunens bedömning att det är viktigt att ha fokus på den fortsatta utvecklingen under hösten för att styra mot önskad utveckling, av både ekonomi och verksamhet samt för att uppnå god ekonomisk hushållning.
- En djupare analys och kartläggning av samtliga statliga bidrag för att fastställa att intäcksredovisning sker på ett korrekt sätt bör ske.

2. Inledning

2.1 Bakgrund

Vi har av de förtroendevalda revisorerna i Vetlanda kommun fått i uppdrag att genomföra en översiktlig granskning av kommunens delårsrapport per den 30 juni 2016.

2.2 Granskningens syfte och omfattning

Enligt kommunallagen är det de förtroendevalda revisorernas uppgift att pröva om verksamheten sköts på ett ändamålsenligt och från ekonomisk synpunkt tillfredsställande sätt, om räkenskaperna är rättvisande och om den interna kontrollen är tillräcklig.

Granskningen av delårsbokslutet är en översiktlig granskning som är begränsad i förhållande till den granskning som sker vid årsbokslutet. Rapportens syfte är att vara en del av det underlag som revisorerna använder inför bedömningen av delårsrapporten samt sitt ställningstagande i revisionsberättelsen vid räkenskapsårets slut.

Granskningen har sin utgångspunkt i den lämnade delårsrapporten, som avser hela kommunen. Den har koncentrerats till att bedöma väsentliga poster i delårsbokslutet och analys av resultat mot budget och prognos. De kommunala bolag som ingår i Vetlanda kommunkoncern omfattas inte av denna granskning.

2.3 Metod

Granskningen har i enlighet med god revisionssed varit översiktlig och bygger på intervjuer med berörda tjänstemän, analytisk granskning av resultaträkningen och andra relevanta dokument, jämförelser mot budget och föregående år samt en rimlighetsbedömning av balansräkningens väsentligaste poster och prognosunderlag samt måluppfyllelse.

Granskningen är utförd med särskilt beaktande av den kommunala särarten. En revision innefattar att granska ett urval av underlag för belopp och annan information i räkenskapshandlingarna. I revisionen ingår också att pröva de redovisningsprinciper som använts i verksamheten. Planeringen är genomförd med utgångspunkt i en risk- och väsentlighetsanalys. Det innebär att vi har koncentrerat våra insatser där risken för väsentliga fel är störst. Riskbedömningen påverkas bl.a. av posternas storlek, mängden transaktioner samt förekomst av komplexa transaktioner och svåra bedömningar.

Rapporten är begränsad till väsentliga iakttagelser.

3. Rättvisande räkenskaper

3.1 Bokslutsprocessen

Redovisningsprinciper

Vetlanda Kommun upprättar ett delårsbokslut per 30 juni samt ett årsbokslut per 31 december. I likhet med föregående år har ekonomikontoret gett ut anvisningar för delårsbokslutet 2016-06-30.

Samma redovisningsprinciper, som i föregående års delårsbokslut samt årsbokslut, har tillämpats.

Sammanställd redovisning

I kommunallagen beskrivs koncernperspektivet i kommunens verksamhet. För bedömning av kommunens hela verksamhet ska inte åtskillnad ske beroende av i vilken juridisk form verksamheten bedrivs. Rådet för kommunal redovisning har gett ut en rekommendation "delårsrapport". Den gäller fr.o.m. räkenskapsåret 2014. I rekommendationen framgår att sammanställd redovisning för kommunen inklusive de kommunala bolagen ska upprättas. Det finns vidare information om vilka uppgifter som ska finnas med i rapporten samt förslag till uppställningsformer.

Kommentar:

I Vetlanda kommun är de kommunala bolagens resultat en betydelsefull del av det totala resultatet i kommunkoncernen. I delårsrapporten redovisas enbart resultaten för respektive bolag samt resultatandelar i kommunalförbund. Kommunen bör komplettera delårsrapporten med en sammanställd redovisning samt upplysningar enligt den rekommendation som gäller från och med 2014. Denna iakttagelse kvarstår sedan tidigare år.

3.2 Noteringar avseende väsentliga balansposter

I nedanstående avsnitt ges kommentarer till noteringar och iakttagelser som gjorts gällande väsentliga balansposter per 30 juni 2016 och som kvarstår sedan tidigare år.

Materiella anläggningstillgångar

Fr.o.m. 2014 ska komponentavskrivning tillämpas för kommunkoncernen. Komponentavskrivning innebär att anläggningstillgångar ska fördelas i avskiljbara komponenter och att avskrivningar ska ske på de olika komponenterna enligt bedömd livslängd. De kommunala bolagen tillämpar komponentavskrivning fr.o.m. 2014.

Kommentar:

Vetlanda kommun följer fortfarande inte den nya rekommendationen om komponentavskrivning i delårsbokslutet utan beräknar införa den i årsbokslutet 2016.

Pensionsskuld Höglandets Räddningstjänstförbund

I samband med att Höglandets Räddningstjänstförbund bildades övertogs då aktuell pensionsskuld för personalen av Vetlanda kommun och Nässjö kommun. Vetlanda kommuns andel av skulden uppgår per 30 juni 2016 till 16 mnkr. Denna redovisas i likhet med tidigare år inte i kommunens räkenskaper.

Kommentar:

Enligt uppgift pågår diskussioner med Nässjö kommun och Höglandets Räddningstjänst om hur hantering ska ske av denna skuld.

3.3 Resultatanalys

Samtliga belopp redovisas i tkr om inte annat anges.

	Utfall Jan- juni 2016	Utfall jan- juni 2015	<i>Skillnad</i>	Prognos 2016	Budget 2016	<i>Skillnad</i>
Verksamhetens intäkter	287 132	214 490	72 642			
Verksamhetens kostnader	-975 749	-900 574	-75 175			
Avskrivningar/Nedskrivningar	-28 021	-27 732	-289			
Verksamhetens nettokostnader	-716 638	-713 816	-2 822	-1 451 320	-1 429 283	-22 037
Skatteintäkter	559 418	528 656	30 762	1 111 200	1 116 300	-5 100
Generella statsbidrag och utjämning	158 702	158 570	132	317 400	320 000	- 2 600
Finansnetto	2 730	-178	2 908	3 103	-300	3 403
Periodens resultat	4 212	-26 768	30 980	-19 617	6 717	-26 334

Kommentarer till resultatet för perioden januari – juni 2016:

- Per den 30 juni 2016 redovisar kommunen ett överskott på ca 4 mnkr. Vid föregående års delårsbokslut uppgick resultatet till -27 mnkr. Ökning av verksamhetens nettokostnader uppgår till 0,4 % (föregående års delårsbokslut 6 %). Ökning av skatteintäkter och utjämning uppgår till 4 % (föregående års delårsbokslut 4 %).
- Helårsprognosen för 2016 visar ett underskott på 20 mnkr (vid motsvarande helårsprognos föregående år var underskottet 10 mnkr exklusive AFA-medel).
- Skatteintäkterna för helåret 2016 bedöms understiga budgeten med 5 mnkr och statsbidragen samt utjämning bedöms understiga budgeten med 3 mnkr. I delårsbokslutet har skatteprognosen från april 2016 använts. I augusti har en ny skatteprognos tagits fram av SKL och den visar att skatteintäkterna bedöms bli lägre än i tidigare prognos. Den senare prognosen från SKL har använts i kommunens helårsprognos.
- Vetlanda kommun fick 32 mnkr i flyktingbidrag från staten 2015. Endast 145 tkr intäktsfördes under 2015. I delårsbokslutet per 30 juni 2016 har ingen ytterligare del av bidraget intäktsförts. I prognosen för helåret är 10 mnkr intäktsförda. Resterande delen av bidraget, ca 22 mnkr, avser kommunen att fördela till åren 2017 och 2018.

Nämndernas nettokostnad

Nedan kommenteras avvikelserna mellan prognos och budget för ett antal nämnder.

	Årsbudget 2016	Delårsbokslut jan-juni 2016	Andel av helårs- budget	Prognos 2016	Avvikelse prognos mot budget
Kommunstyrelsen	137 952	65 024	47 %	138 849	-897
Kultur- och fritidsnämnd	37 938	19 311	51 %	38 429	-491
Teknisk nämnd	126 490	63 005	50 %	128 516	-2 026
Barn och utbildningsnämnd	507 552	250 247	49 %	507 297	255
Vård- och omsorgsnämnd	425 970	219 905	52 %	436 985	-11 015
Socialnämnd	79 840	39 052	49 %	87 305	-7 465
Miljö- och byggnämnd	4 807	2 222	46 %	4 420	387

Kommunstyrelsens underskott, 897 tkr, är i sin helhet hänförligt till Måltidsservice som prognosticerar ett underskott på 2 362 tkr. Andra delar av kommunstyrelsens verksamhet, ekonomikontor och kommunkansli, prognosticerar ett överskott för helåret 2016.

Underskottet för **Kultur- och fritidsnämnden** består av engångskostnader för etableringen av Bad och Gym. Verksamheten har tidigare drivits av en extern aktör.

Tekniska nämndens prognosticerade underskott beror på att kostnader för bostadsanpassningar bedöms överstiga budget med 1 350 tkr och att kostnader för IT förväntas bli 500 tkr högre än budgeterat.

Barn- och utbildningsnämnden prognosticerar ett resultat som i stort sett motsvarar budgeten. Det finns avvikelser inom olika delverksamheter i nämnden t ex förväntas administration, vårdnadsbidrag och interkommunala ersättningar redovisa överskott medan underskott förväntas för skolskjutsar och grundsärskola.

Vård- och omsorgsnämnden prognosticerar ett underskott som uppgår till 11 mnkr. Avvikelsen beror på högre kostnader för externa placeringar (4,8 mnkr) och personlig assistans (3,3 mnkr). Det

finns även underskott inom hemtjänst, särskilt boende inom äldreomsorg och socialpsykiatri samt ett ökat behov av korttidsplatser då Region Jönköpings län har minskat antalet vårdplatser.

Socialnämnden förväntar sig ett underskott uppgående till 7,5 mnkr. Underskottet beror på högre kostnader än budgeterat för placeringar av både barn- och ungdomar samt vuxna.

Det prognosticerade överskottet för **Miljö- och byggnämnden** förklaras av höjda grundavgifter samt vakanser på vissa tjänster.

3.4 Bedömning

Resultatet i årets delårsbokslut avviker väsentligt i jämförelse med föregående år. Avvikelserna finns både i verksamhetens nettokostnad och i skatteintäkterna. Tidigare år har verksamhetens nettokostnad ökat med 6 % och i år ökar den endast med 0,4 %. Det finns förändringar i verksamheterna mellan åren, men skillnaden är betydande och det innebär att det finns en osäkerhet i resultatet för perioden januari – juni 2016.

Trots det positiva resultatet i delårsbokslutet prognosticeras ett underskott uppgående till ca 20 mnkr. Tidigare år har resultatet avsevärt förbättrats under det andra delåret. Bedömningen är därför att även prognosen för helåret 2016 kan vara osäker.

Enligt gällande redovisningsrekommendationer ska flyktingbidraget som betalades ut under 2015 endast fördelas mellan åren 2015 och 2016. Detta innebär att kvarvarande del av bidraget i sin helhet ska intäktas under 2016. För kommunen motsvarar det 30 mnkr istället för de 10 mnkr, som har ökat resultatet i prognosen. Det innebär att det prognosticerade resultatet är 20 mnkr lägre än vad rekommendationen anvisar.

Under året har staten betalat ut stora belopp i bidrag för olika ändamål. Barn- och utbildningsnämnden redovisar exempelvis i delårsbokslutet bidrag som överstiger budgeten med 20 mnkr.

I kommunens delårsbokslut finns en fordran på Migrationsverket uppgående till 61 mnkr (fordran avser både 2015 och 2016). Vid årsskiftet 2015 uppgick fordran till 28 mnkr. Det finns alltså en betydande eftersläpning när det gäller utbetalning av bidraget från Migrationsverket. Fordran kan inte stämmas av mot externa dokument utan beloppets storlek har fastställts genom kommunens egna beräkningar.

Antalet arbetade timmar har enligt den personalekonomiska redovisningen ökat med 8 %. Trots att det har skett en viss löneökning mellan åren, så har lönekostnaderna endast ökat med samma procentsats 8 %.

För de nämnder som redovisar ett underskott har inga konkreta åtgärdsprogram för att komma till rätta med underskotten, presenterats för oss.

Mot bakgrund av detta ser vi att det finns ett antal osäkra faktorer i delårsbokslut och prognos:

- Principer för intäktsföring av bidrag
- Lönekostnadens utveckling i förhållande till arbetad tid
- Skatteprognosens utveckling
- Nämndernas förmåga att nå ekonomi i balans
- Effekter av införandet av komponentavskrivning

Det är väsentligt att det sker en djupare analys och kartläggning av samtliga statliga bidrag för att fastställa att intäktsredovisning sker på ett korrekt sätt. Kostnader hänförliga till bidragen bör identifieras så långt som möjligt och det är även nödvändigt att bedöma om det kan finnas bidrag med återbetalningsskyldighet.

Enligt uppgift kommer ekonomiavdelningen att fortsätta att analysera resultatet och även noggrant följa upp den prognos som lämnas per 31 augusti 2016.

Med tanke på det resultat som redovisas i prognosen i delårsbokslutet kan det finnas behov av att vidta åtgärder för att nå ett resultat i balans och god ekonomisk hushållning per 31 december 2016.

4. God ekonomisk hushållning

4.1 Finansiella mål

De finansiella målen beskrivs på följande sätt i delårsrapporten:

- **Resultatet ska uppgå till minst 1 % av skatter och utjämningsbidrag. Målsättningen är att det uppgår till 2 %.** Per 30 juni 2016 uppgår resultatet till 0,6 % av skatter och utjämningsbidrag. För helåret ser prognosen dystert ut med ett negativt resultat. Kommunen gör bedömning att målet är delvis uppfyllt per 30 juni 2016.
- **Verksamhetens nettokostnader ska inte överstiga 98 procent av skatter och utjämningsbidrag.** Nettokostnadsandelen är 100 %. Om hänsyn tas till upparbetad semesterlöneskuld uppfylls målet. Kommunen gör bedömningen att målet är delvis uppfyllt per 30 juni 2016.
- **Investeringarna ska inte överstiga summan av avskrivningar och årets resultat.** Självfinansieringsgraden är 93 % per 30 juni 2016. Prognosen är att ett sjunkande resultat kommer att försämra utfallet ytterligare. Kommunen bedömer att målet inte är uppfyllt per 30 juni 2016.
- **Låneskulden ska minska varje år.** Ingen nyupplåning har skett under året, däremot har kommunen p.g.a. det finansiella läget ökat sitt utnyttjande av checkkrediten vilket kan ses som en ökning av den korta upplåningen. Om planerade investeringar kommer att följa prognosen kan det bli aktuellt med nyupplåning. Kommunen bedömer att målet är delvis uppfyllt per 30 juni 2016.

Bedömning

Vår bedömning är de finansiella målen inte är uppfyllda per den 30 juni 2016. Kommunen prognosticerar ett underskott för helåret 2016 och bedömningen av det ekonomiska läget för resterande del av året är osäker och svårbedömd vilket resulterar i att de finansiella målen bedöms som svåra att uppnå per 31 december 2016.

4.2 Mål för verksamheten

Utgångspunkten för Vetlanda kommuns styrning är att uppnå god ekonomisk hushållning, vilket även är reglerat i lag. Kommunen har en ny styrmodell med fyra målsektorer. Visionen *Vetlanda – här växer både människor och företag* och kärnvärdena *Tillväxt, Resultat och Engagemang* är fortfarande grunden för styrningen. Kommunfullmäktige har fastställt fem mål i fyra olika målsektorer. Sektorerna berör nämnderna i varierande utsträckning och nämnderna ska fastställa nämndspecifika mål utifrån kommunfullmäktiges mål. De nya målsektorerna och fullmäktiges mål framgår i tabellen nedan.

Målsektor	Mål
Attraktiv kommun	<ul style="list-style-type: none">• Inflyttningen till Vetlanda kommun ska öka varje år.
Välfärd	<ul style="list-style-type: none">• Varje individ ska ges möjlighet att utifrån sina förutsättningar utvecklas på bästa sätt.• Brukarnöjdhet i hemtjänst/särskilt boende/funktionshinderomsorg/

	socialtjänst/kultur och fritid ska vara minst 93 procent.
Samhällsbyggnad – näringsliv - miljö	<ul style="list-style-type: none"> • Servicenöjdhet bland företagare som kommer i kontakt med kommunen tillhör de tio bästa i landet.
Organisation och resurshushållning	<ul style="list-style-type: none"> • Nöjd medarbetarengagemang ska öka steg för steg för att nå den bästa fjärdedelen av jämförbara kommuners resultat.

Målen ovan avser mandatperioden med ett års eftersläpning, dvs. de gäller för perioden 2016-2019. Med den nya styrmodellen vill kommunen förenkla mätproceduren och ambitionen är att mätning ska ske fortlöpande med en rimlig insats. I budgeten för perioden 2016-2018 anges hur fullmäktigemålen ska mätas och vid vilka nivåer måluppfyllnad (grön) och delvis måluppfyllnad (gul) uppnås. Det framgår dock inte hur uppfyllelsen av de nämndspecifika målen påverkar den totala bedömningen av måluppfyllelsen för fullmäktigemålen.

Nedanstående tabell redovisas i delårsrapporten. I tabellen framgår antalet nämndspecifika mål som fastställts under respektive fullmäktigemål samt vilken måluppfyllelse som redovisas för varje nämndmål. Per den 30 juni 2016 redovisas måluppfyllelse av kommunfullmäktigemålen utifrån utfallet av de nämndspecifika målen. Det finns därmed ingen samlad redovisning av måluppfyllelsen för fullmäktigemålen på det sätt som beskrivs i budgeten (se avsnittet ovan).

Måluppfyllelse 2016-06

Målsektor KF-mål nr: Kommunfullmäktigemål	Attraktiv kommun			Valfärd			Näringsliv - Samhällsbygg			Organisation & resurshu			Övrigt					
	1	2	3	1	2	3	1	2	3	1	2	3	1	2	3			
Ökad inflyttning				Individuell utveckling			Brukarnöjdhet			Servicenöjdhet			Nöjd medarbetarengagemang					
Kommunstyrelsen	2	1		1						2	3		2	3				
Barn och Utbildningsnämnden	0			0									0					
Kultur o Fritidsnämnden	2			1	1	1		1					1		1			
Miljö- och byggnämnden	1								1			1						
Socialnämnden	1			1	1		2	1					1	1				
Tekniska nämnden	1	1																
Vård och omsorgsnämnden	0						1						1					
Summa	2	6	1	2	3	1	2	2	1	3	3	0	3	6	1	0	1	0
Sammanvägning																		

Siffrorna avser antalet mål med koppling till kommunfullmäktigemål som redovisats av nämnderna, med måluppfyllelse i enlighet med färgmarkeringarna. En nolla indikerar att det finns ett eller flera mål inom området som inte är mätta per halvårsskiftet.

4.3 Bedömning

Detta är första gången måluppfyllelse redovisas utifrån de nya målsektorerna och de nya fullmäktigemålen. Vi noterar att kommunen bedömer de fastställda fullmäktigemålen som delvis uppfyllda och att det likt tidigare år, är många nämndmål som är pågående.

Vi noterar dock att det finns nämndspecifika mål som är formulerade på ett sätt som gör att mätbarheten och bedömning av måluppfyllelsen kan bli svår och otydlig. Det finns även en otydlighet gällande vilken betydelse måluppfyllelsen av de nämndspecifika målen har när bedömning av måluppfyllelse för fullmäktigemålen görs enligt budgeten.

En svag ekonomi kan även påverka möjligheten till måluppfyllelse av verksamhetsmålen. Vi delar kommunens bedömning att det är viktigt att ha fokus på den fortsatta utvecklingen under hösten för att styra mot önskad utveckling, av både ekonomi och verksamhet samt för att uppnå god ekonomisk hushållning.

Vetlanda den 1 september 2016

Helena Patrikson
Auktoriserad revisor och certifierad kommunal revisor

Ulrika Stränge
Certifierad kommunal revisor